

Styrelsen for grøn arealoplægning og vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: mmj@lbt.dk

Bemærkninger til revideret udkast til CAP-plan 2025

Styrelsen for grøn arealoplægning og vandmiljø har sendt en revideret CAP-plan for 2025 i høring i overvågningskomitéen.

Den primære ændring siden høringen af CAP-planen i juni/juli er, at der nu indføres et nyt GLM 10 krav, som genindfører kravet om etablering af 4 pct. ikke produktive arealer som et ekstra nationalt krav i Danmark. Dette til trods for, at kravet netop er blevet afskaffet i EU-lovgivningen.

Som Landbrug & Fødevarer også har udtrykt i pressen, er der tale om et unødvendigt selvmål af regeringen med mærkbare konsekvenser for både landbruget og omgivelserne. Der er tale om unødigt bureaukrati og midlertidig braklægning, som bremser landmændene i at bruge de selv samme jorde til fødevarerproduktion eller til tiltag, der rent faktisk ville gøre en reel forskel for naturen og klimaet.

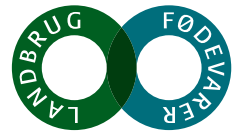
Det eneste, der med sikkerhed opnås ved at en dansk enegang på et krav om 4 pct. ikke produktive arealer, er, at danske landmænd får ringere konkurrencevilkår end vores europæiske kolleger.

Samtidig har Styrelsen for grøn arealoplægning og vandmiljø åbnet en ny ordning for permanent ekstensivering. Fastholdelsen af 4 pct.-kravet kan få negativ betydning for søgningen til ekstensiveringsordningen. Dermed bliver permanente resultater til gavn for natur, klima og miljø begrænset til fordel for midlertidig braklægning.

Det er vigtigt, at der følges op på udtalelserne fra Jeppe Bruus, minister for grøn trepart, om at der fra 2026 bør gås nye veje, så arealoplægningen målrettes, jf. intentionerne i den grønne trepart. Det er helt afgørende for Landbrug & Fødevarer, at kravet forsvinder i 2026.

I den mellemliggende periode, indtil kravet fjernes, er der brug for nogle tilpasninger af kravet, så det kan fungere bedre for de danske landmænd. Det drejer sig om følgende:

- **Forbudsperiode:** Det skal være muligt at slå en brakmark, der indgår i 4 pct. kravet (eller i ordningen for biodiversitet & bæredygtighed) i forbudsperioden, hvis dette kræves af hensyn til risiko for krydsbestøvning til marker, hvor der dyrkes markfrø, der i givet fald ikke ville kunne certificeres. Det samme gælder i forhold til at bekæmpe giftige, aggressive eller uønskede plantearter, som fx flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælder og tidsler.
- **Gåsebrak:** Det skal være muligt at etablere brakmarken på en måde, så den bliver særligt attraktiv for vilde gæs, fx ved at iså striber med raps.
- **Undtagelse ved meget græs:** Alle bedrifter med mere end 75 pct. græs bør undtages GLM 10 kravet, uanset hvilke afgrødekoder der anvendes på arealet.

- **Permanent græs:** Slåningsbrak anmeldt under GLM 8 tæller ikke med som græs i optælling til permanent græs. Det er vigtigt, at den samme regel kommer til at gælde under det kommende GLM 10 krav.
- **Frist for blomster/bestøverbrak:** Fristen for etablering af blomster/bestøverbrak er fastlagt til senest 30. april, med mulighed for udskydelse. Aarhus universitet har vurderet, at såning 14 dage senere ikke har væsentlig betydning for formålet med blomster/bestøverbrak. Fristen kan derfor uden problemer fastlægges til 14. maj frem for 30. april.
- **Markkrat:** Det fremgår ikke klart af teksten i CAP-planen, om der i 2025 kan anmeldes nye markkrat. Teksten på side 235 antyder, at muligheden kun gælder markkrat, der blev registreret under GLM 8 i 2023 eller 2024. Landbrug & Fødevarer mener, at det til enhver tid skal være muligt at anmelde nye markkrat.

Bioordningen biodiversitet & bæredygtighed

Som følge af genindførelsen af 4 pct. kravet, nedjusteres det planlagte areal under ordningen biodiversitet & bæredygtighed. Dette betyder også, at den foreslåede reduktion i beløbet afsat til grundbetalingsordningen på ca. 172 mio. kr. ikke vil blive gennemført. For Landbrug & Fødevarer er det uklart, hvad dette vil få af betydning for sikringen af, at Danmark overholder EU's krav til at anvende 25 pct. af midlerne i søjle 1 til bioordninger. Eftersom der blev ført midler tilbage til grundbetalingsordningen i 2023 som følge af mindre søgning til bioordningerne end forventet, må det forventes, at der skal kompenseres for dette efterslæb på et senere tidspunkt. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at dette efterslæb håndteres løbende frem for, at der i et enkelt år kommer en voldsom reduktion i beløbet afsat til grundbetaling.

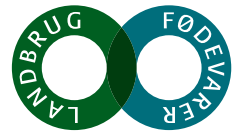
Definition af ung landbruger og etableringsstøtteordningen

Landbrug & Fødevarer noterer, at Landbrugsstyrelsen har præciseret teksten i forhold til, hvornår en landbruger anses for at være driftsleder, og at præciseringen svarer til den måde, det er håndteret og administreret på i etableringsstøtteordningen (krav om minimum 25 pct. ejerandel og en stemmeandel på mere end 50 pct.). Det er vigtigt, at der er mulighed for en gradvis overtagelse af en bedrift, så glidende generationsskifter kan understøttes bedst muligt, og at der derfor holdes fast i, at en ny ansøger kan blive berettiget til tilskud fra ordningen med en ejerandel på 25 pct.

Driftslederbegrebet anvendes mere aktivt i CAP-plan teksten end tidligere – også i beskrivelsen af etableringsstøtteordningen. Landbrug & Fødevarer vil derfor gerne sikre sig, at forståelsen af driftslederbegrebet er uændret i forhold til tidligere, og at der ikke stilles nye krav til at være driftsleder. I den forbindelse undrer Landbrug & Fødevarer sig over, at begrebet "driftsleder" er fuldstændig fraværende vejledningen for Etableringsstøtteordningen (udgaven fra maj 2024), mens det eksisterer i den tidligere udgave (fra januar 2024). Landbrug & Fødevarer ønsker, at Styrelsen for grøn arealomlægning og vandmiljø kommer med en uddybende forklaring på denne udvikling.

Landbrug & Fødevarer noterer, at det nu præciseres, at det er virksomheder, som enten helt eller delvist ejes af en ung landbruger, som kan få tilskud under etableringsstøtteordningen. Det er afgørende for Landbrug & Fødevarer, at denne ændring ikke får konsekvenser for den enkelte landbrugers mulighed for at få tildelt etableringsstøtte.

Det bemærkes i øvrigt, at denne ændring allerede har haft negative konsekvenser for unge landbrugere, hvor to personer har søgt støtte gennem det samme CVR-nummer. Det er helt afgørende for Landbrug & Fødevarer, at de landbrugere, som har været berørt af ovennævnte konsekvenser ikke stilles ringere ift. muligheden for at søge om etableringsstøtte i fremtiden, da de har handlet i overensstemmelse med styrelsens tidligere vejledning.

Definition af aktiv landbruger

Landbrug & Fødevarer finder det fortsat meget vigtigt, at der sker justeringer i definitionen af en aktiv landbruger, da den nuværende definition giver en række udfordringer. Der henvises til de bemærkninger vi har afgivet herom i forbindelse med den første høring af CAP-planen, den 9. juli 2024. Dertil har vi følgende supplerende bemærkninger:

De opstillede kriterier for aktiv landbruger skaber mange uforudsete problemer, og har i både 2023 og 2024 medført en lang række underkendelser af grundbetaling og bioordninger.

Reglerne om aktiv landbruger, som de er udmøntet af de danske myndigheder med et krav om opfyldelse i "kalenderåret", spænder ben for generationsskifter, virksomhedsomdannelser, almindeligt salg af bedrifter, dødsboer m.m. Den CAP-strategiske plan bør udformes, så den uitsigtede konsekvens af reglerne om aktiv landbruger-kriteriet afværges.

Der bør således ved overdragelse af bedrifter m.m. fx i forbindelse med tilskudsordninger med producentskifte være mulighed for at indtræde i overdragernes status som aktiv landbruger.

Der er også opstået uforudsete problemer for den gruppe af ansøgere, der udelukkende har mulighed for at opfylde kriteriet for aktiv landbruger på baggrund af kriterie 2 om max. 5.000 euro i foregående ansøgningsår. Landbrugsstyrelsen har udsendt en række høringer primo oktober 2024, hvor det konstateres, at der er udbetalt over 5.000 euro i 2023, hvorefter 2024 ansøgningen underkendes. For nogle ansøgere drejer det sig om få kroner over max. beløbet. En af årsagerne til at beløbsgrænsen på max. 5.000 euro er overskredet, er at tilskudssatserne blev hævet i 2023. De endelige støttesatser blev først offentliggjort efter fristen for nedjustering af ansøgte arealer i Tast selv for 2023. Det vil sige, at denne gruppe ansøgere ikke havde mulighed for at tilpasse sig i 2023, for at undgå at komme i en situation hvor kravet om aktiv landbruger ikke kunne efterleves i 2024.

Det har samtidig den konsekvens, at denne gruppe ansøgere ikke har mulighed for at være støtteberettiget til direkte arealstøtte i 2025 og 2026, da øvrige kriterier ikke kan opfyldes. Som nævnt i høringssvaret fra juli 2024, så bør der tilføjes en mulighed, så aktiv landbruger kan opfyldes ved at modtage max. 5.000 euro i støtteåret, og landbrugsstyrelsen bør tilføje en funktion i fællesskema 2025, hvor ansøger søger om max. 5.000 euro i støtteåret. Derudover bør landbrugsstyrelsen finde en løsning på de igangværende høringssager, da ansøgerne uforvarende er bragt i en underkendelsessituation.

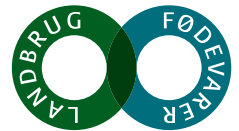
Endelig skal det nævnes, at kravet om aktiv landbruger i sin nuværende form også kan komme til at give problemer i forhold til den nye kompensations- og tilskudsordning til anvendelse af metanreducerende foder. Dette understreger vigtigheden af, at kravet justeres hurtigst muligt. Der henvises her til Landbrug & Fødevarers høringssvar til den nævnte tilskudsordning.

Definition af bedrift

Landbrug & Fødevarer savner, at der i CAP-planen findes en definition af hvordan en landbrugsbedrift defineres, herunder om der anvendes forskellige bedriftsbegreber i forskellige sammenhænge.

Resultatindikatorer for økologi

Det fremgår af høringsbrevet, at resultatindikatorer og milepæle som involverer økologi nedjusteres som følge af lavere end forventet tilslutning i de kommende år. For 2026 (hvor økologisk arealstøtte i landdistriktsprogrammet 2024-2022 er helt udfaset) nedjusteres indikatoren til 262.561 ha økologisk areal. Dette ligger under det nuværende økologiske areal, som ifølge Danmarks Statistik i

2023 er på 303.500 ha. Landbrug & Fødevarer mener, at indikatoren skal justeres, så der ikke forventes et fald i forhold til det nuværende areal.

Henvisning til Landbrug & Fødevarers høringssvar sendt 9. juli 2024

Landbrug & Fødevarer henviser derudover til de bemærkninger, der er afgivet i forbindelse med den første høring af CAP-planen for 2025, den 9. juli 2024. Disse bemærkninger er fortsat gældende.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent